

Lázeňství v obci, historie a další

První zmínky o obci Železnice jsou z roku 1320, místní kostel, přestavěný v barokním slohu v 18. Století, tu však stál již v polovině 13. století. V roce 1829 bylo město po požáru přestavěno. Z této doby pochází řada městských empírových domů. V okolí je několik památníků na prusko-rakouskou válku v roce 1866.

V roce 1903, pod vedením stavitele J. Jakubce, byla zahájena stavba lázeňského objektu pro léčbu pacientů s nemocemi pohybového ústrojí. Objekt byl roku 1904 dokončen a 24. července téhož roku uveden do provozu. Tomu však předcházela dlouhá příprava - již od roku 1894 po založení společenstva „Železnické lázně pod horou Tábořem. Iniciátorem celého podniku, a prvním majitelem lázní, byl tehdejší železničský poštovník Jan Vondrák.

Stoupající lázeňský ruch přivedl Ing. Antonína Zikmunda na myšlenku postavit budovu, která by odpovídala lázeňskému místu, a zároveň byla kulturním a společenským centrem místního života. S její stavbou se podle plánů pražských architektů V. Weyrycha a V. Pikla začalo v roce 1905. Dokončena byla roku 1907. Jako hotel pak pod názvem „Valdštýnův dvůr“ budova sloužila do roku 1953.

Tehdy byl celý komplex lázní a hotelu, již znárodněný, přeměněn na léčebnu dětí s různými mozkovými poruchami hybnosti (první svého druhu ve střední Evropě). Dne 19. února 1953 nastoupili do léčebny první dětské pacienti. Skončila tak půlstoletá éra rašelinných lázní. U zrodu léčebny stáli přední čeští neurologové, pánové Henner, Vojta a Lesný.

V letech 1954 — 1955 prošla léčebna nákladnou rekonstrukcí a inovací léčebného vybavení. Velká investiční výstavba proběhla v letech 1957 — 1962 (přístavba hlavní budovy, nástavba 1. patra, výstavba kotelny, renovace vodovodní a elektroinstalační sítě a kanalizace). V 80. letech disponovala léčebna cca 125 lůžky (t. j. o 100 % více, než v roce 1953). V té době rovněž proběhla výstavba školního pavilonu.

Léčebna fungovala bez větších potíží až do roku 1999 (pominu-li začínající restituční spory). V roce 1999 převzaly kompletní správu nad léčebnou Státní lázně Janské Lázně. Následovala změna vedení léčebny. Po dlouhém úspěšném působení MUDr. Aloise Stehlíka a MUDr. Jana Tomáška. Léčebnu opustila řada zaměstnanců, následovaly kruté zásahy do časového a výchovného harmonogramu lázní. V době mého odjezdu ze Železnice, v dubnu 1999, krize vrcholila. Vedoucí léčebny J. Tomášek odstupuje. Při mém posledním pobytu, v létě roku 2001, je již vše přeměněno podle šablony Janských Lázní, a pokračuje tichá systematická likvidace.

Osudnou ránu dostala léčebna 3. ledna 2003, kdy restituenti definitivně získali dvě nejstarší budovy (lázně a hotel). Udivující je na celé věci to, že stát neuplatnil své nároky na úhradu jejich zhodnocení. Brána lázní se definitivně zavřela v září 2003. Část majetku byla převezena do Janských Lázní (zrovna v té době jsem tam pobýval - smutný pohled), část v léčebně zůstala, a je tam dosud. Objekt od té doby chátrá, je opuštěný, údržba je pouze základní. Nejdříve ze strany města, poté realitní kanceláře.

Železnice je v současné době nabízena k prodeji či pronájmu, včetně okolního pozemku. Restituentům zřejmě tedy šlo pouze o prodej, který bude za místních podmínek, podle mého názoru, velmi obtížný. A přes snahy obce, o znovuoobnovení provozu léčebny, se stále situace nelepší.

Na dlouhou dobu tedy smutně skončily velmi příjemné lázně s téměř rodinným prostředím, díky kterým většina z nás chodí, nebo jim vděčí za pomoc. Pro mnohé z nás znamenaly druhý domov, místo, kde se prožívaly první lásky, mejdany, či jiné krásné věci, na které se bude stále vzpomínat...

Vlastislav Došek, bývalý pacient

S použitím podkladového materiálu J. Rybáře — Železničský zpravodaj č. 1/2003
Poděkování patří OÚ Železnice

(Převzato z dnes již „mrtvých“ stránek pacienta Vlastimila Doška.)